

NÄR VINDEN EXPLODERAR MOT MIN HUD

SUZANNE IBRAHIM

Suzanne Ibrahim är en välkänd syrisk poet, författare och journalist. Kvinnors vardag och rättigheter i Syrien har präglat hennes författarskap och journalistiska arbete. Efter att ha blivit hotad och attackerad av både regimen och rebellerna i Syrien på grund av sina texter, lämnade hon landet. I dag bor hon i trygghet i Östersund.

När vinden exploderar mot min hud är en drabbande och högaktuell dagbok från Damaskus skriven under de två första krigsåren 2011–2012. Det krig Ibrahim skildrar är bortom det vi möter i tidningsrubriker och nyheter. Från nära håll får vi följa det dagliga livet under Syrienkriget och dess effekter – grannar som helt plötsligt börjar ange varandra, sms som plötsligt inte kan skickas för att de innehåller ord som ”revolution”, ”demokrati” eller ”frihet”, ungdomar som kidnappas och hittas lemlästade, gator och hus som en efter en blir till grus, hur allting sakta blir till grus. Ibrahim har skrivit en oerhört klarsynt och obevlig berättelse som tar med oss in i krigets innersta inferno.

SVENSKA P · E · N

FÖRSVARAR DET FRIA ORDET
GRUNDAT 1922

Svenska PEN är en yttrandefrihetsorganisation som verkar till stöd för hotade, förföljda och fängslade författare över hela världen. Svenska PENs verksamhet utgår från att det skrivna ordet inte har några gränser, vare sig politiska, nationella eller religiösa. Svenska PEN är en politiskt obunden ideell förening för författare, journalister, bibliotekarier, förläggare och andra litterärt verksamma, och är ett av över hundra PEN-centra i det världsomspännande nätverket PEN International.

www.svenskopen.se

Boktipsen är sammanställda av Elnaz Baghlanian, chefredaktör för Svenska PENs nättidskrift PEN/Opp. www.penopp.org

BOKTIPS FÖR FÄNGSLADE

FÖRFATTARES DAG 15 NOVEMBER

Världen över sitter hundratals författare, journalister och bloggare fängslade för brottet att sätta ord på människors tankar och drömmar. Med sitt årliga högtidlighållande av Fängslade författares dag den 15 november riktar Svenska PEN uppmärksamheten mot de författare som med sina texter hotat världens repressiva regimer. Här lyfter vi fram fem författare vars böcker på olika sätt har utmanat och sprängt gränser – och på grund av det har de hotats, fängslats, censurerats eller tvingats till exil. Böcker vars gemensamma nämnare är att de har förändrat världen.

HJÄRTDJUR

HERTA MÜLLER

Herta Müller, född i den tysktalande byn Nitzkydorf, i Rumänien, tillhör den tyskspråkiga minoriteten i Rumänien under kommunistdiktatorn Nicolae Ceaușescus styrelse. Hon förbjöds att skriva i sitt hemland på grund av hennes kritik av Ceaușescus diktatur. Liksom hennes personliga liv har hennes berättelser upplevt ett liknande öde. Förtryckartemat är påtagligt i hennes verk som präglas av ett metaforiskt bildspråk. 1987 lyckades hon fly till Tyskland där hon för närvarande bor. 2009 tilldelades hon Svenska Akademiens Nobelpris i litteratur.

Hjärtdjur handlar om en kvinna i diktaturens Rumänien och har lyfts fram som ett av Herta Müllers viktigaste verk. Romanen är en politisk allegori om rumänsk diktatur – om det totalitära samhällets brutalitet. Den underliggande desperationen och ängsliga åsiktskontrollen är ständigt närvarande. Rädslan för att vara den första som slutar applådera i en folksamling. Rädslan för att inte räcka upp handen lika rakt och högt och länge som de andra när det är en omröstning. Det finns inga privata utrymmen, inga sanningar. Bara rädsla. Detta skildrar Herta Müller på ett kristallklart och drabbande sätt tack vare sitt rena och poetiska språk.

BREV FRÅN ISOLERINGSCELL 13

FARAJ BAYRAKDAR

Poeten Faraj Bayrakdar hann ge ut två diktsamlingar i Syrien innan han greps av underrättelsetjänsten. Under 14 år hölls han isolerad och utsattes för tortyr. Under dessa år överlevde han tack vare minneskonst och cigarettpapper. Med en hemgjord penna i fängelset skrev han sina dikter på cigarettpapper som sedan smugglades ut ur fängelset. Efter en omfattande internationell kampanj släpptes han fri 2000. Sedan 2005 bor han i Sverige.

De flesta dikterna i *Brev från isoleringscell 13* är skrivna under den tid då Faraj Bayrakdar satt fängslad och blev torterad i Syrien. Att läsa dikterna är bitvis som att sitta i fängelsecellen tillsammans med Bayrakdar och dela hans sorg, hopplöshet och smärta. Med rikt symbolspråk och metaforer bottnar dikterna ibland i en lågmäld uppgivenhet, ibland i en högljudd anklagelseakt. ”Att läsa hela boken i ett svep ger en märklig känsla av tyngdlöshet, som har att göra med att en del är främmande och nytt, annat så ytterst välbekant”, skriver författaren Ola Larsmos i sitt förord till *Brev från isoleringscell 13*.

ANKLAGELSEN

BANDI

I Nordkorea, en av världens mest grymma diktaturer, råder total censur. Medborgarna är strängt övervakade och har i 60 år varit helt isolerat från omvärlden. Alla författare och journalister som verkar i landet tillhör kommunistpartiet. Därför är det alldeles spektakulärt att boken *Anklagelsen* skriven av pseudonymen Bandi har smugglats ut ur Nordkorea. *Anklagelsen* är en unik skildring av livsvillkoren i Nordkorea. Pseudonymen Bandi berättar i dessa sju noveller, som utspelar sig mellan åren 1989 till 1995, om en vardag där alla misstänkliggörs. Novellerna handlar om vanliga människor som anstränger sig till varje pris för att leva i total lydnad, men som ständigt dras in i Kafkaliknande processer. Skräcken är den

röda tråden i dessa noveller – skräcken för att ens nära och kära när som helst ska ryckas ifrån en och försvinna på grund av minsta snedsteg. Som läsare får vi för första gången en inblick i hur familjerelationer, arbetsliv och dagliga mödor ser ut i Nordkorea.

Pseudonymen Bandi, som fortfarande uppges bo kvar i landet, är medlem i nordkoreanska författarförbundet och riskerar genom denna utgivning sitt liv.

SATANSVERSERNA

SALMAN RUSHDIE

Få böcker har skakat om världen som den brittisk-indiske författaren Salman Rushdies *Satansverserna*. Det har gått 30 år sedan Irans andlige och högste ledare Ayatolla Khomeini utfärdade en fatwa mot Rushdie och *Satansverserna*. Han tvingades då gå under jord och har sedan dess levt under hård bevakning. Anledningen till att han fick ett pris på sitt huvud? Ayatolla Khomeini konstaterade att bokens innehåll var smädande. För det skulle Rushdie mördas och den som genomförde dådet skulle bli rikligt belönad. Dödshoten riktades inte enbart mot författaren, utan även samtliga inblandade – förläggare, översättare, bokhandlare som sålde boken. Hitoshi Igarashi, som översatt *Satansverserna* till japanska, knivhögs till döds sommaren 1991 av en okänd gärningsman. Rushdies norske förläggare William Nygaard besköts i Oslo i oktober 1993 av okända och skadades svårt. Runt om i världen brändes boken i protest av uppretade muslimer och den bannlystes i femton länder, bl.a. Iran, Bangladesh, Egypten, Indien, Kenya, Malaysia, Papua Nya Guinea, Pakistan, Tanzania och Thailand.

Titeln *Satansverserna* åsyftar några verser ur Koranen. Skriven i stilarten magisk realism, utspelar sig romanen på flera berättarnivåer. Vi får följa två indiska muslimer som är bosatta i England – Gibrel och Saladin. De träffas på ett flygplan på väg från Bombay till London som kapas av terrorister. Av misstag detonerar terroristerna en bomb och planet sprängs i bitar. Gibrel och Saladin är de enda överlevande. Gibrel förvandlas till ärkeängeln Gabriel och Saladin till djävulen. De lyckas ta sig i land i England och upplever en rad verkliga och drömlika händelser.